

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
DOĞA HAKLARI
MANİFESTOSU

Kasım 2019, Ankara

“Bu yayın, %100 geri dönüşümden elde edilen kağıda basılmıştır”

CUMHURİYET HALK PARTİSİ DOĞA HAKLARI MANİFESTOSU

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
“CANLI VE DOĞA” ODAKLI ANLAYIŞLA “DOĞA İÇİN ADALET” TEMELLİ
“DOĞA HAKLARI POLİTİKASI” VE DOĞAYLA UYUM İÇİNDE BİR
“İYİ YAŞAM” KÜLTÜRÜNÜ BENİMSER

CHP DOĞA HAKLARI

Biz doğayı korudukça doğa da bizi korur.

H. Özalp

Kalkınma, büyüme, sürdürülebilirlik adı altında sarayın yıkıcı, yok edici ve tüketime odaklı yanlış politikaları hız kesmeden devam ediyor. Doğamızı ve doğal varlıklarımızı bir bütün olarak görmekten uzak, insanın doğayla uyumunu bozan, kuşaklararası sorumluluk ilkesini hiçe sayan uygulamalar ülkemizin geleceğini ipotek altına alıyor. Yurttaşlar olarak yaşanacak bir Türkiye, yaşanacak bir dünya özlemimiz göz ardı ediliyor.

Cumhuriyet Halk Partisi Doğa Hakları politikası doğrultusunda, iklim kriziyle mücadelede daha fazla gecikmeden, doğanın haklarını teslim etmek için, halkımızın yaşam alanlarına sahip çıkma iradesinin ve yurttaşlarımızın katılımcı yerel mücadelesinin sözcüsüyüz. Anadolu ve Trakya'nın binlerce yıllık doğal, kültürel ve tarihi mirasını gelecek kuşaklara aktarabilmek için yurdumuzun havasına, suyuna, toprağına sahip çıkan halkımızla yan yanayız; omuz omuzayız.

“Doğa İçin Adalet” anlayışımız ve Doğa Hakları politikamız çerçevesinde, Cumhuriyet Halk Partisi olarak tüm birimlerimiz ve yurttaşlarımızla birlikte, yaşanabilir bir dünyayı hep birlikte var edeceğiz.

Doğa Hakları alanında da, sabır ve kararlılıkla “Hak Hukuk Adalet” diyerek, halkımızla birlikte yürümeye devam edeceğiz.

Bu anlayışla, Doğa Hakları politikamızı ve “7 Bölge 7 İlke” anlayışımızı her bir insanımızın içselleştireceğine yürekten inanıyorum.

Özveriyle doğamıza sahip çıkan yurttaşlarımızı ve yurdumuzun her köşesinde doğa hakları için mücadele veren sivil toplum örgütlerini saygıyla selamlıyorum.

Kemal KILIÇDAROĞLU

CHP Genel Başkanı

Kasım 2019 - Ankara

7 BÖLGE 7 İLKE

DOĞA İÇİN ADALET

Doğa ve toprak ana tüm formları ile var olma ve kendini yenileme haklarına sahiptir. İnsanın yaşama ve daha kaliteli bir hayat sürme haklarının temeli de bu haklara dayanmaktadır. Cumhuriyet Halk Partisi, doğanın var olma ve kendisini yenileme haklarına saygı çerçevesinde, ekosistemin iyileştirilmesi, geliştirilmesi ile tüm canlı varlıkların iyi yaşama haklarının sürdürülebilir kılınması, kuşaklararası adalet ilkesinden hareketle yaşanılabilir bir miras olarak gelecek kuşaklara aktarılabilmesi yönünde politikalar üretir. CHP, herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını sürdürebilmesi için **“İyi Yaşam”**ı savunur.

Cumhuriyet Halk Partisi’ne göre doğa, toprak ana ile bütün canlıların, türlerin, cinslerin, kültürlerin, barış ve karşılıklı etkileşim ile bir arada yaşadıkları, birlikte ürettikleri, her canlının birbirinin varlığından sorumlu olduğu ve her koşulda korunması gereken bir yaşam ortamıdır.

Cumhuriyet Halk Partisi insanın doğa ile olan ilişkisini **“doğa hakları”** kavramı çerçevesinde ele almaktadır. CHP bu çerçevede, insanı merkeze alan, doğayı insanın mülkü olarak gören, doğal kaynakları sınırsızca ve sorumsuzca tüketen politikaların yerine, doğanın haklarının teslimini ve çevre sorunlarının çözümü için etkin mücadeleyi tüm herkesin görevi olarak kabul etmektedir. Bu görev yaşam hakkının yanı sıra sosyal adalet ilkemizin de bir gereğidir. Daha adil ve eşit bir toplum inşa etmenin ön koşulu, doğa hakları yönünde davranış ve tutum geliştirmek ve çevre adaletini sağlamakla mümkündür.

CHP Doğa Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı yürütücülüğünde oluşturulan **“Doğa Hakları İzleme Kurulu”**, CHP örgütlerinin, CHP doğa hakları politikasını tüm Türkiye’de, yerel savunucular, çevre ve ekoloji örgütleri ve savunucularla birlikte yürütmesini sağlayacaktır. CHP’nin Bölge Temsilcileri ve İl Doğa Hakları İzleme Kurulları aracılığıyla; Türkiye’nin 7 bölgesi ve 81 ilinde devam eden yerel yurttaş girişimleri ve savunuculuğunun destekleyici ve doğa hakları ihlallerinin önleyici çalışmaları sürdürülecektir.

CHP, tüm kurumsal yapısı ve birimleriyle, Doğa haklarının teslimi için “7 Bölge 7 İlke” çerçevesinde bütüncül bir bakış açısıyla, aşağıdaki tespit ve önerileri temel alarak çalışmalarını yürütür.

1. DOĞANIN HAKLARI ÜSTÜN HAK OLMALIDIR

İçinde yaşadığımız doğanın insan tarafından “kaynak” olarak görülmesi; yok edilmesine, zarar görmesine, gelecek kuşaklara güvenli bir şekilde devredilememesine sebep olacak temel bir yanıdır. İnsan merkezli düşünce, tutum ve politikalar; “sürdürülebilirliği, kuşaklararası adaleti, kamu yararı” ilkelerini yok sayarak, doğayı insan eliyle tahrip etmeyi, tüketmeyi beraberinde getirmektedir. Geri dönüşü olmayan yıkım, kıyım ve kullanımın önüne geçilmesinin, gecikmeden, “önetedirlilik” ilkesi doğrultusunda hareket edilmesiyle mümkün olduğuna inanıyoruz. CHP olarak doğanın tüm canlıların ortak mirası olduğundan hareketle; “doğal varlık” bilincinin tüm politikalar ve kamu hizmetlerinde temel alınmasını, yönetim kademelerindeki ve karar alma mekanizmalarındaki tüm yetkilileri sıkı şekilde takip etmenin, uyarı ve öngörülerini zamanında paylaşmanın ve hak arayışlarını sürdürmenin destekçisi olacağımızı beyan ediyoruz.

Doğa hakkı, yaşam hukukunun temelidir; bu nedenle vazgeçilecek, ertelenebilecek bir hak değildir. Doğanın haklarını korumak tüm herkesin ödevidir. Tüm canlıların var olması “iyi yaşam” sürebilmeleri için, doğa haklarının ve ekosistemin korunması, geliştirilmesi şarttır. Bu nedenle de, başka haklar ile çatışması durumunda, üstün hak olarak nitelendirilmelidir.

CHP olarak; devletin, doğa haklarını olumsuz etkileyecek, ihlal edebilecek, korunmasına ve geliştirilmesine zarar verecek her işlem ve uygulamada “ihtiyatlılık” ilkesini gözetmesini sağlama sorumluluğu ile hareket edeceğiz.

2- İKLİM KRİZİNİN ÇÖZÜMÜ İKLİM ADALETİNDEDİR

Yaşadığımız çağ, tüm insanlığı doğrudan etkileyen ve birbirini tetikleyen “çoklu krizler” çağıdır. İçinde yaşadığımız gezegende iklimin hızla değişmesi, kendi kendine yaşanan bir olgu değil kriz olarak tanımlanıp derhal müdahale edilmesi gereken küresel bir gerçekliktir. İnsan faktörünün ve gelişen teknolojinin sonuçlarının doğa aleyhine değişimlerine tanıklık ettiğimiz bir çağdayız. Hükümetler “iklim değişikliği” tanımı ile, yaşanan süreci doğal kaçınılmaz bir süreç gibi algılatarak, iklim krizinin derinleşmesine neden olan tutum ve davranışlara karşı mücadeleyi eylem planlarına dahil etmiyor. İklimdeki hızlı değişimi tanımlarken “iklim krizi” tespit ve tanımıyla, mücadele etmeye başlamak zorundayız.

Doğanın kendini var edebilmesi ve geliştirebilmesi için “iklim” olmazsa olmaz koşuldur. Doğanın ve doğadakilerin sağlıklı yaşama, sağlıklı gıdaya erişebilme gibi haklarının varlığı, iklimin korunmasına bağlıdır. İklim krizi; gıda krizi, göç krizi, su krizi, ekonomik kriz gibi birçok krizi doğuran, tetikleyen bir krizdir.

Doğa, tüm canlı ve cansız varlıkların etkileşim içerisinde birbirlerini var ettikleri, birlikte yaşadıkları bir yaşam alanıdır. Bu nedenle de, doğa haklarını ihlal edecek, iklim değişikliğini artıracak/hızlandıracak hiçbir eylem tekil olarak değerlendirilemez. İklim krizine, bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşmak elzemdir.

İklim kriziyle mücadele “bilimin gösterdiği” ilkelerle; adil dönüşüm, yaşamın her alanında değişiklik ve iklim için adalet çerçevesinde ötelenmeden sürdürülmelidir.

İklim değişikliğine yol açan, etki eden koşulları ortadan kaldırmaya, azaltmaya yönelik çalışmalar yapmak, temel ödevimizdir. İklim krizinin başlıca sebebi olan karbon emisyonlarının azaltılması için ormansızlaşmayı, atmosferin kirlenmesini önlemeye yönelik çalışmalar esas alınmak zorundadır. İklimle ilgili uluslararası sözleşmelerdeki ilkeler, çalışmalarımızda yön gösterici olacaktır. Türkiye’nin iklim politikalarında taraf olmadığı uluslararası sözleşmelerin ülkemizde kabulü yönünde adımlarımızı hızlandıracaktır.

Kent ve kır arasında iklim adaletini sağlamak da CHP’nin hedefleri arasındadır. Devletin ve sorumluluk alanları çerçevesinde yerel yönetimimizin 7 Bölgede, 81 ilde doğaya ve iklime uygun işlem ve eylemler yürütmesinin takipçisi olacağız.

3. ERİŞİLEBİLİR, ADİL VE KATILIMCI SU YÖNETİMİ POLİTİKASI, KURAKLIĞI YENECEKTİR

Demografik istatistik ve öngörülere göre Türkiye nüfusunun 2040 yılında 100 milyonu aşacağı tahmin edilmektedir. Sanıldığına aksine, su azlığı yaşayan ülkemiz, su yönetimi etkin ve doğru şekilde sağlanmazsa önümüzdeki 10 yılda **“su fakiri”** ülke konumuna düşecektir. Suyun eşit, adil ve erişilebilir dağıtımı vatandaşlarımızın en temel haklarından. Dağıtımda yaşanan sorunların gelişmiş ülkeler seviyesine çekilmesi önceliklendirilmelidir. Suyun iklim ve kuraklık açısından olduğu kadar stratejik açıdan da uluslararası sorunların başat öznesi olduğu bilinciyle doğru su yönetimi planlaması CHP tarafından etkileri göze alınarak değerlendirilmektedir. Yetersiz mevzuattan kaynaklı sorunların çözümü için kapsayıcı su yönetimi içeren **“Su Yasası”** çalışmaları ve uygulamaları, sivil inisiyatiflerin ve iklim konusunda çalışan yaşam savunucularının talepleri göz önünde bulundurularak partimizce takip edilecektir.

Suyun aynı zamanda enerji kaynağı görülmesinden kaynaklı sorunlara dikkat çekmek, yapılacak projelerde akarsu sistemlerinin ve derelerin varlıklarının yok edilmesine sebep olacak HES projelerinin dikkatle izlenmesi elzemdir. Su en temel haklardandır. Hiç kimsenin fiziki, ekonomik ya da başka özelliklerinden dolayı suya erişimi engellenemez. Dezavantajlı bölgelerde yaşayan vatandaşlarımızın suya erişim hakkının gözetilmesi yerel politikalara da yön veren husus olmalıdır. Su hakkını hem doğa hem insan hakları açısından ele alan CHP, kar amaçlı değil yaşamsal amaçlı hakça ve katılımcı su yönetimi politikası geliştirmeyi, su kirliliğine kalıcı çözümler üretmeyi taahhüt eder.

4. TOPRAK ANA BİR BÜTÜNDÜR, VAR OLMA KOŞULUMUZDUR

Gıda, hava ve su haklarının teminatı olan toprak ana sürdürülebilir yaşam için korunmaya muhtaçtır. Ekosistemdeki dengeyi korumak siyasi partilerin temel görevi olmak zorundadır. Tarım arazilerinin ve hayvancılık için vazgeçilmez öneme sahip mera alanlarının tarım dışı amaçlara tahsis edilmesinin önüne geçilmelidir. CHP; arazi tahribatının önüne geçilmesini, biyolojik çeşitliliği koruyan adımlar atmaya, erozyon, toprak kirliliği gibi toprak bozulmalarının sonucunda meydana gelen çölleşmeyi önlemeyi, hızla kaybedilen tarım alanlarının nüfus artışı ve demografik öngörüler öngörülerek sürdürülebilir yönetimini, tarımsal potansiyeli yüksek ovaların tarımsal koruma alanı ilan edilmesini, toprak koruma ve erozyonla mücadele için acil tedbirler alınmasını, Orman Kanunu'na istinaden verilen karar ve uygulamalarda ihtiyatlılık ilkesi gözetmeyi, orman köylülerinin kalkındırılmasını hedeflemektedir.

Doğanın var olabilmesi; toprak ananın korunması ve üretebilen bir varlık olarak özgürleşmesi ile mümkündür. Bu bağlamda, toprak ananın özgürlüklerini kısıtlayan, iklimsel değişikliğini de hızlandıran tarım uygulamalarından vazgeçilmesi gerekmektedir.

Gıda güvenliği ve herkesin güvenli gıdaya ulaşımını öncelikli gören sürdürülebilir ekolojik tarım politikası çerçevesinde meraların ve tarım alanlarının korunup geliştirilmesi için çalışacağız.

Türkiye, yüksek biyolojik çeşitliliğe sahip bir ülke olmasına rağmen, dünya ölçeğinde korunan alanlar sıralamasında 177 ülke arasında 133. Sıradadır. Korunan alanların ortalamasının yükseltilmesi, tüm ekosistemler için kaçınılmazdır.

Orman alanlarının madencilik, turizm vd. gerekçelerle hızla tahrip edildiği, ormanlar üzerindeki baskının arttığı bir işgal mantığının derhal önlenmesi yönünde ilkesel tutum içinde olan CHP, ormanda usulsüz açma ve işgal etme suçlarındaki artışın sonlanması için orman politikasını geliştirecektir.

Şimdiki ve gelecek kuşakların refahı için sağlıklı ve iyi bir çevrede yaşam hakları ile biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilir kullanımı ve restorasyonunu hedefleyen bir anlayışla ormanlar, kıyılar, tarım alanları, sulak alanlar, su ve tüm doğal, tarihi ve kültürel varlıkların üzerinde koruma/kullanım dengesinin sağlandığı yaşam modeli için çalışacağız.

5. ENERJİ İHTİYACINI, ENERJİ DEMOKRASİSİ VE ENERJİ ADALETİ İLE KARŞILAYACAĞIZ

Canlı yaşamını, yaban hayatını, su kaynaklarını ve sulak alanları, kültürel ve doğal varlıkları, tarım alanlarını tehdit eden, yerinde yaşamı zora sokan, doğal akışı bozan uygulamaların enerji ihtiyacı gerekçesiyle yok sayılması türlerin birbiriyle ve doğada uyum içinde yaşamasını engelleyen, “ihtiyaç” gerekçesi altında insanların ve canlıların yaşamsal haklarını tehdit eden uygulamalardan uzak durulmalıdır. “Enerji demokrasisi” temel çıkış noktamızdır.

Enerji ihtiyacı, yerel ölçekte giderilmelidir. Enerji yatırımlarının arz fazlası yaratması plansız bir şekilde yürütülmektedir. Fosil yakıtlara dayalı enerji modelleri iklim krizini derinleştirmektedir. CHP’nin, enerjide demokratik planlamaya geçilmesi yönünde ilkesel tutumu sürecektir. Temiz ve iklim dostu, adil ve erişilebilir demokratik bir enerji politikasını benimseyeceğiz.

6. KUŞAKLAR ARASI SORUMLULUKLA, DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARIMIZDAN VAZGEÇMEYECEĞİZ

Doğanın varlığını sürdürülebilmesi için, kültürel çeşitliliği, biyoçeşitliliği koruyan, doğal, tarihi ve kültürel değerlere sahip çıkan planlamalar yapılması gerekmektedir. Doğa, sınırsızca sömürülecek bir hammadde ve meta olarak görülemez.

Doğanın, ekosisteminin korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi ile tüm canlı varlıkların iyi yaşama haklarının sürdürülebilir ve yaşanabilir bir miras olarak gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için kültürel çeşitliliği, biyoçeşitliliği, türlerin ve cinslerin eşitlik ve özgürlüğünü koruyan ve sürdürülebilir kılan politikalar üreteceğiz.

Biyolojik çeşitliliğin korunması için analizler yapılması, koruma kriterlerini taşıyan alanlar için koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi, türlere iklim değişikliği için imkan sağlanması hedeflerimiz arasındadır. Doğa Koruma alanlarının, yapılaşmaya, betona, imara teslim edilmesi sürecinin hızlandırıldığı bir dönemde turizm, madencilik, enerji adı altında doğayı yok edecek yasal mevzuat yanlışlığından dönülmesi için yasama ve denetim faaliyetleri de TBMM çatısı altında partimiz tarafından sürdürülecektir.

7. YURTTAŞ KATILIMCILIĞI İLE BİRLİKTE KARAR ALIP, BİRLİKTE YAŞAYACAĞIZ

Çevresel karar alma sürecine tüm yurttaşların katılımının sağlanması, katılma, bilgi edinme ve başvuru haklarını aktif olarak kullanmalarını, bu bağlamda devletin de demokratik, şeffaf, hesap verebilir ve denetlenebilir bir mekanizma haline getirilmesini sağlayacak politikalar üreteceğiz.

Doğa hakları ve ekoloji alanında doğrudan mücadele veren, doğa hakları için çalışan sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, gönüllü gruplar ve yerel hareketler sürekli temas halinde olup çalışmalarına destek sunacağız. Kurul çalışmalarımıza bu kurum ve kişileri de etkin bir şekilde dahil edeceğiz.

Bu bağlamda, çevresel etkileri olan/olacak her türlü eylem ve davranışın tekil olarak değil, bütüncül bir anlayışla değerlendirilmesini sağlayacak bir anlayışla doğanın korunması ve bir miras olarak gelecek kuşaklara aktarılması için planlamalar yapacağız.

Doğa hakkı herkesindir. Cumhuriyet Halk Partisinin doğa algısı; insanı merkeze alan ve doğa hakkını sadece insanın sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamasını öngören anlayışı reddetmektedir.

Bu bağlamda birlikte yaşadığımız tüm canlıların yaşama, maddi ve manevi varlıkları koruma ve sürdürme haklarını teminat altına alan bir anlayışla; hayvan haklarının yeniden inşa etmek için çalışacağız.

Hayvanların katledilmesine, nesillerinin tükenmesine, işkence, eziyet ve kötü muameleye maruz kalmasına, ekonomik olarak sömürülmesine, yaşam alanlarının, göç ve ulaşım güzergahlarının tahrip edilmesine yol açan tüm uygulamalara karşı mücadele edeceğimizi, bu bağlamda yaşama haklarını teminat altına alan mevzuat düzenlemelerinin yapılmasını ve aktif olarak uygulanabilir kılınmasını sağlamak için çalışacağız.

7 BÖLGE 7 İLKE DOĞA İÇİN ADALET

1. DOĞANIN HAKLARI ÜSTÜN HAK OLMALIDIR
2. İKLİM KRİZİNİN ÇÖZÜMÜ İKLİM ADALETİNDEDİR
3. ERİŞİLEBİLİR, ADİL VE KATILIMCI SU YÖNETİMİ POLİTİKASI, KURAKLIĞI YENECEKTİR
4. TOPRAK ANA BİR BÜTÜNDÜR, VAR OLMA KOŞULUMUZDUR
5. ENERJİ İHTİYACINI, ENERJİ DEMOKRASİSİ VE ENERJİ ADALETİ İLE KARŞILAYACAĞIZ
6. KUŞAKLAR ARASI SORUMLULUKLA, DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARIMIZDAN VAZGEÇMEYECEĞİZ
7. YURTTAŞ KATILIMCILIĞI İLE BİRLİKTE KARAR ALIP, BİRLİKTE YAŞAYACAĞIZ

Yaşadığımız dünyanın, içinde bulunduğumuz çağın, yer aldığımız coğrafyanın, devraldığımız doğal, tarihi ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara teslim edilmesinin sorumluluğunu taşıyarak, içinde yaşadığımız doğanın hakları olduğu temelinden hareketle Cumhuriyet Halk Partisi doğa hakları bakış açısını her bir yurttaşımızın içselleştirmesini sağlamayı ve politika önerileri geliştirmeyi sürdürüyoruz.

“7 Bölge 7 İlke” temelinde; doğanın telafisi mümkün olmayan hasarlara uğratılmasının önüne geçmek için doğa haklarının üstün hak olması, iklim krizinin dünyamızın acil çözüm bekleyen sorunu olduğu bilinciyle iklim adaleti çerçevesinde geciktirmeden çözümü, çölleşmeyi sona erdirecek katılımcı su yönetimi politikası, var olmamızın sebebi toprak ananın bütünselliğinin bozulmaması, enerji ihtiyacı bahane edilmeksizin enerji demokrasisi çerçevesinde enerji adaletinin sağlanması, yaşam alanlarımızı savunma mücadelesinde yurttaş katılımıcılığının artırılması ve sivil toplum ile dayanışma anlayışıyla karar alma süreçlerinin işletilmesi temel çıkış noktalarımızdır.

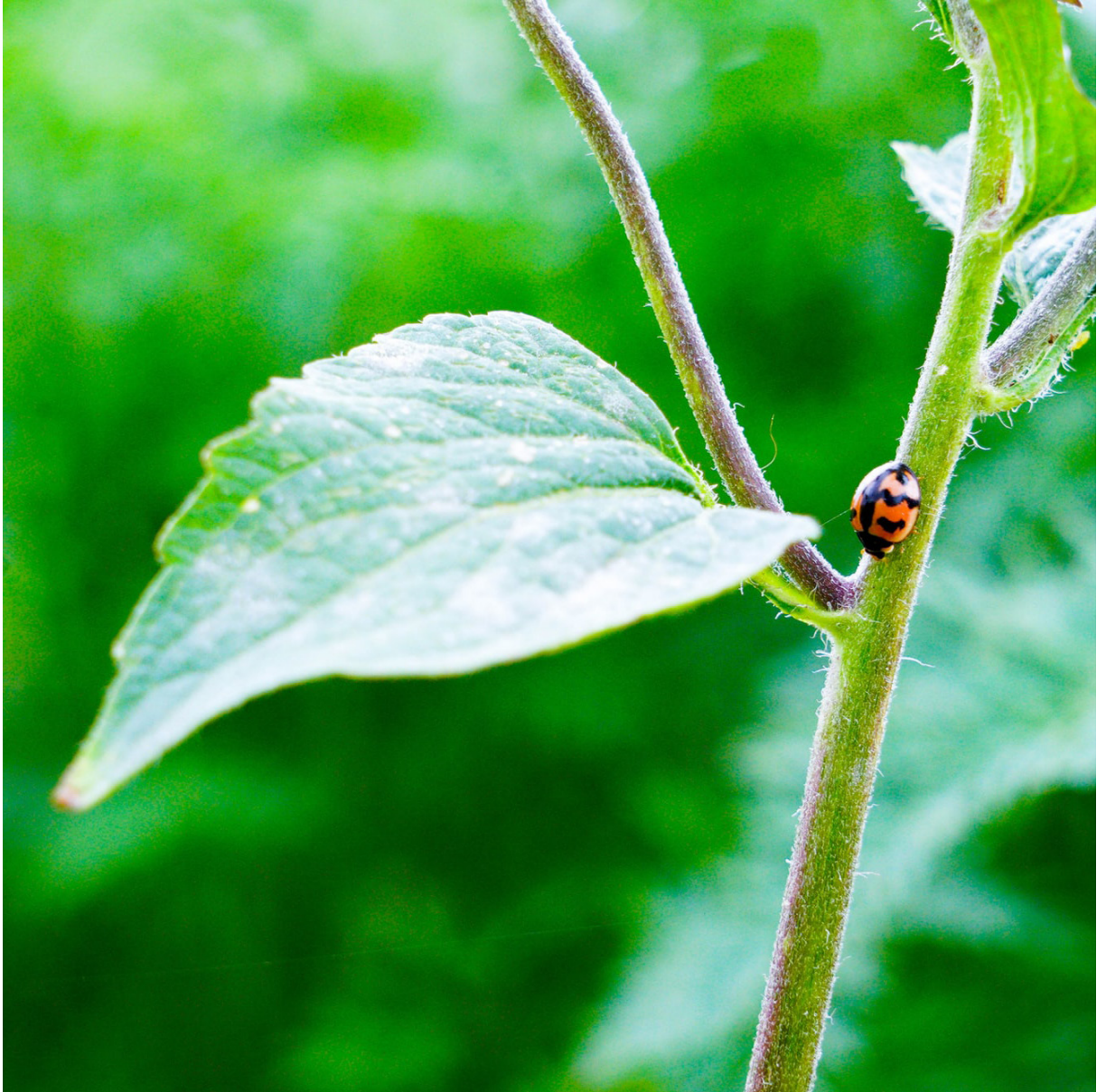
“7 Bölge 7 İlke” diyerek yer aldığımız bu mücadeleyi birlikte büyütmek ve doğanın hakkını teslim etmek için çaba gösteren yurttaşlarımıza, mücadele eden sivil toplum kuruluşlarına teşekkür ediyor, doğa hakları için birlikte, yan yana omuz omuza yol almaya devam edeceğimize ve başaracağımıza olan inancımınla saygılarımı sunuyorum.

Gülizar BİÇER KARACA

CHP Doğa Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı

Denizli Milletvekili

Kasım 2019 - Ankara

 DOĞA HAKLARI

CHP DOĞA HAKLARI